

Az induló ökológiai gazdálkodás sajátosságai és az ellenőrzések tapasztalatai, a támogatás buktatói

Budapest, Győr, Nyíregyháza 2018.11.21-22.

**Kanyó Zsolt – fejlesztési részlegvezető,
Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.**

VP-ÖKO ökológiai gazdálkodás támogatása I.

Támogatható tevékenységek:

1. Ökológiai gazdálkodásra való áttérés (magasabb összeg, most indulóknak)
2. Ökológiai gazdálkodás fenntartása (alacsonyabb összeg, már átállt területekre)

Átállási időszak, átállási támogatás:

- Szántóföldi növények és gyepek: 2 év (2019.01.01-2020.12.31.)
- Ültetvények: 3 év (2019.01.01-2021.12.31.)
- Az első kifizetések várhatóan 2020. márciusától (előleg?)

5 éves kötelezettségvállalás (2019. 01.01.-2023.12.31.) +10 éves dokumentum megőrzési időszak (2033.12.31.)!

Kedvezményezett: aktív mezőgazdasági termelő + jogszerű földhasználó + tanúsításra szerződött

Támogatás jellege: normatív, területalapú (KET), vissza nem térítendő

Rendelkezésre álló összes forrás: 207.864.704 € (kb. 64 Mrd Ft), amiből az I. ciklusra elkülönítve kb. 50,5 Mrd Ft, a II. ciklusra 12 Mrd Ft!

VP2020, ökológiai gazdálkodás támogatása II.

Jogosultsági kritériumok:

- Legalább 0,25 ha táblaméret és (szántó, gyeper vagy ültetvény) földhasználati kategóriánként legalább 1 ha;
- A terület legalább 2019.01.01. - 2023.12.31.-ig ellenőrzés alatt (Biokontroll szerződés);
- AKG II. átlépés különleges szabályai:
 - I. Jogosultsági kritériumok (6) a-h) – várható módosítás: csak ha a beadáskor már legalább átállási státuszú a terület (az ellenőrzési rendszerbe történt bejelentés óta eltelt 12 hónap),
 - IX. Ellenőrzés (10),
 - I. Kifizetési kérelem benyújtása (1)ÚMVP agrár-környezetgazdálkodási támogatás környezetvédelmi célú gyepterelítés célprogramban támogatott gyepterületekre nem igényelhető ökológiai gazdálkodási támogatás.

Követelmények

- HMKÁ, JFGK (MVH, NÉBIH) - <http://www.kolcsonosmegfeleltetes.eu/>
- Jogszerű földhasználat (földhivatali igazolás) - <https://www.mepar.hu/mepar/>
- Gazdálkodási Napló (ÁNyK -> NÉBIH) – online alkalmazások
- Tápanyag-gazdálkodási terv (szántó és ültetvény, évente)
- Monitoring adatszolgáltatás (kiválasztott gazdaságok)

VP2020, ökológiai gazdálkodás támogatása III.

Kötelezettségvállalások

- Tanács 834/2007/EK és a Bizottság 889/2008/EK Rendeleteiben előírt módon – **Biokontroll szerződés, Alap-feltételrendszer előírásainak betartása!**
- Területmérés (új KET) – EOVS, SHAPE (AKG II. frissítés!)
- Képzésen való részvétel...
- Csatolandó mellékletek
 - > tanúsítási szerződés mezőgazdasági tevékenységre – kötelező:
 - F-1/27 - a szerződés aláírásával induló ökológiai gazdálkodáshoz,
 - F-345/4 - a kötelezettségvállalás első napjától (2019. január 1.) induló ökológiai gazdálkodáshoz!
 - > egyéb mellékletek (a kérelmezőtől függő)!

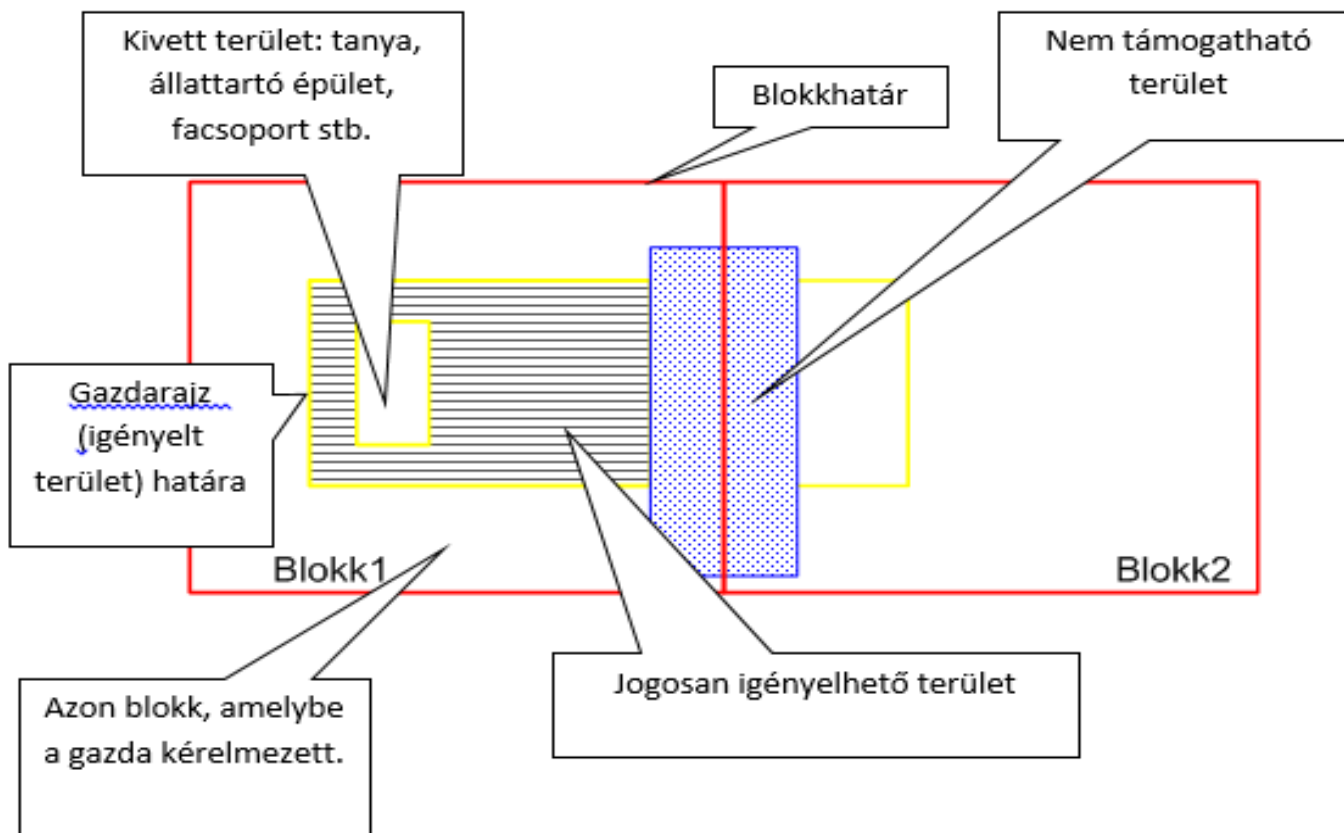
VP2020, ökológiai gazdálkodás támogatása IV.

Terület felmérési szabályok

- A kimérés során nem lehet figyelembe venni (ki kell mérni) az adott KET-en elhelyezkedő nem művelt területeket (ha KET-en belüli kivett területek összege $> 0,01$ ha):
 - tanyák, állattartó épületek, telepek;
 - bozótos területek, tájképi elemként le nem határolt facsoportok, amelyek alatt művelést nem folytatnak,
 - utakat, stb.
- Nem fedhetnek EMVA AKG 10 éves célprogram szerinti területekre.
- A VP AKG I. és VP ÖKO I. kérelemben megadott területek sem fedhetnek egymásra.

A jogosult terület meghatározásának szemléltetése

(forrás: pályázati felhívás)

VP2020, ökológiai gazdálkodás támogatása V.

Túljelentkezés esetén a pontrendszer alapján itt is lehet rangsor!

Értékelési szempontok:

- területi szempontok: Natura 2000, nitrátérzékeny, kedvezőtlen adottságú terület, MTÉT, VTT (min. 50%);
- egyéb szempontok: a gazdaság teljes területe kevesebb 300 ha-nál, közép vagy felsőfokú agrár végzettség, regisztrált névjegyzéki szaktanácsadó alkalmazása (szerződés!) legalább 2023.12.31.-ig, a gazdaság összterületének x %-a (25, 50, 75), legalább 5 éves földhasználat (50, 70, 90%).

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS: VP4-11.1.-11.2.-18 → igénylés ügyfélkapun!

VP2020, ökológiai gazdálkodás támogatása VI.

típus	€/ha***	Ft/ha**
szántó átállási	242	76 230
szántó átállt	172	54 180
kaszált -gyep	84	26 460
legeltetett gyep*	147	46 305
zöldség átállási**	516	162 540
zöldség átállt**	366	115 290
almafélék átállási	1 040	327 600
almafélék átállt	802	252 630
egyéb gyümölcs átállási	734	231 210
egyéb gyümölcs átállt	568	178 920
szőlő átállási	873	274 995
szőlő átállt	674	212 310

+ SAPS

+ NATURA 2000 (69€/ha)

+ zöldítési kritérium teljesítve

+ nincs degresszió

* 0,3-2 ÁE/év/ha saját tenyészetben tartott állat!

** Hasznosítási Kódtár!

***A jogosulatlan támogatás kamatostul visszafizetendő!

Szakpolitikai üzenet: az öt évre szánt 64 Mrd Ft keret a 2009-2014 ÚMVP ÖKO Célprogram háromszorosa!

VP2020, ökológiai gazdálkodás támogatása VII.

Gyakori kérdések:

- ✓ Földmérés kivel, hogyan? -> földmérő...
- ✓ Extenzív (nem saját gazdaságból származó) trágya felhasználás engedélyezett?
- ✓ Zöldugar és ideiglenes gyeppé szántóként támogatható?
- ✓ Öko állattartás kötelező?
- ✓ **Bérlegeltetés megengedett?**
- ✓ Bérmunkában végezhető műveletek?
- ✓ Átsodródás, védőtávolság?
- ✓ Ültetvénytelepítés, kivágás, újraterelítés?
- ✓ Egybeművelt, közösen művelt ültetvények?
- ✓ Párhuzamos gazdálkodás és átállási szabályok alkalmazása?
- ✓ Átjárhatóság (szántó, zöldség, gyógynövény)?
- ✓ Gyógy-, és fűszernövény ültetvényként támogatható?

**Csak ne járjon úgy,
mint akiknél**

ezeket találtuk!

AZ ELLENŐRZÉS MENETRENDJE

1. Bejelentkezés (szerződés 2 pld. + bejelentkező lap)

2 .Szerződéskötés és nyilvántartásba vétel (NÉBIH, MVH) → **2018.12.15.-ig feltölteni!!!**

- **Tájékoztatás** (Alap-feltételrendszer, ökológiai üzemleírás, vezetendő és beküldendő adatlapok, adategyeztetés - éves adatközlő: 2019.04.30).
- **Előlegszámla** (TO kézbesítése után)
- **Ellenőrzések** (éves átfogó esetén értesítő levél, visszatérő (bejelentett / nem bejelentett), 10% kvóta + kockázati besorolás szerinti), időpont egyeztetés telefonon vagy (sikertelen kapcsolatfelvétel esetén) tértivevényes levélben.
- **Felkészülés** (beküldött adatlapok, előző ellenőri jelentések, tanúsító lapok, levelezés, ökológiai üzemleírás, termelési adatok) – **mindkét oldalról szükséges a felkészülés!!!**
- **Dokumentáció ellenőrzése** (formanyomtatványok, nyilvántartások, számlák, bizonylatok, könyvelés).
- **Szemlézés** (termelési egységek azonosítása, állapotfelmérés és értékelés, utolsó tiltott kezelés, tábla előélet).
- **Párhuzamos gazdálkodás esete:** külön eljárás alá tartozik (más faj vagy ránézésre könnyen megkülönböztethető fajta (öko állat esetén más faj!) kell, ennek hiányában betakarítás ellenőrzés, különdíjas).

Az ellenőrzés nem kihallgatás (de több mint egy felebaráti beszélgetés)!

➤ **Ellenőri jelentés** (eltérések, hiányosságok rögzítése, pótlások előírása / szankció javaslat):

- Szaporítóanyagok (eredet, csávázás, fémezárjegy, bizonylat, GMO mentesség, saját fogású vetőmag);
- tápanyag gazdálkodás (trágyatárolás, trágya származása, pozitív lista, N-bevitel);
- vetésszerkezet (párhuzamos gazdálkodás, vetésváltás, pillangósok, zöldtrágya);
- növényvédelem (napló, beavatkozás indokoltsága, bizonylatok, dózisok);
- tárolás (raktározás, kártevő mentesítés, elkülönítés, jelölés, nyilvántartások);
- termesztő berendezések (parcellák, palánták, tápanyag, növényvédelem, vetésváltás);
- gyümölcs és szőlő (faj, fajta, kor, párhuzamos esetben átállási terv);

Külön előírások: állattartás, vadon termő gyógynövények, gombatermesztés, méhészet, halászat, vadtartás, étkeztetés, importálás, kereskedelem, feldolgozás, takarmánygyártás, kozmetikum.

- **Mintavétel** (5% kockázati, vagy gyanú esetén) -> bevizsgálás akkreditált laborban: növényvédőszer-maradék, GMO, antibiotikum maradék, gátlóanyag, nem engedélyezett adalékanyag, szulfit, nitrát, nitrit határérték feletti mennyiség, fajidegen DNS, (pozitív/negatív).

➤ **Értékelés** (ellenőr feladata, javaslat, tanúsító felülvizsgálja, fellebbezhető, felfüggeszhető, súlyosbítható vagy visszavonható), fokozatok: *nincs hiányosság, kis hiányosság* → *figyelmeztetés (F1, F2, F3), nagy hiányosság* → *szankció (Sz1, Sz2, Sz3)*

➤ **A jegyzőkönyv és az értékelő jelentés aláírása** – **szereződött partner vagy a meghatalmazott!**

➤ **Megfelelés esetén** ennek rögzítése a tanúsító lapon, tanúsítvány és melléklet kiállítása és kiküldése – **lejárt tartozás esetén a tanúsítványt visszatartjuk!**

A korábban kiadott tanúsítvány érvényességének korlátozása ellenőrzéskor történik.

A tanúsítvány csak a melléklettel együtt érvényes (ellenőrzés éve + 1 év)!

➤ **Eltérés esetén:** írásbeli figyelmeztetés, hiánypótlás kérése, helytelen gyakorlat megtiltása, rendkívüli ellenőrzés elrendelése, tanúsítvány és/vagy melléklet módosítása vagy visszavonása, jelölés felfüggesztése, hatósági eljárás indítása (Kormányhivatal, NÉBIH, MVH).

➤ **Jogkövetkezmények** (pótdíj a szankciókatalógus szerint + támogatás visszafizetés*)!

○ Az ökológiai jelöléssel történő forgalmazás korlátozása vagy megtiltása (Sz1);

○ Az átállás újraindítása (Sz2)*

○ Kizárás az ökológiai gazdálkodás ellenőrzési rendszeréből legfeljebb három évre (Sz3)*

○ **Hatósági szankciókatalógus alkalmazása!**

Személyi, tárgyi és környezeti feltételek

- **a jogszabályok** és előírások ismerete,
- részvétel a **képzéseken** (szaktanácsadás, tájékozódás)
- **elkötelezettség**, felkészültség, tervezés,
- megfelelő **agrotechnikai** háttér,
- bio termesztésre **alkalmas** területek,
- **izolációs távolság** biztosítása (biológiai védőzóna vagy megállapodás alapján izolációs technika).

Ellenőrzési tapasztalatok – az átállás megtervezése

Az átállási idő **leghamarabb a szerződéskötéstől** indulhat!

A területek és a betakarított termény státusza **eltérhet!**

A területre vonatkozó átállási időszak:

-> szántó és gyepek: a bejelentést követő 2 éven át (tárgyév 01.01.)

-> ültetvény: a bejelentést követő 2 éven át (tárgyév 01.01.)

A betakarított termény státusza*:

-> bármely növény: a bejelentést követő 12 hónapon belül nem jelölhető!

-> gyepek, szalastakarmány: ha a kaszálás vagy legeltetés előtt 2 év letelt, akkor ÖKO;

-> egyéves növények: ha a vetés előtt 2 év letelt, akkor ÖKO;

-> évelő növények: ha a betakarítás/szüret előtt 3 év letelt, akkor ÖKO (pl. spárga, levendula, alma)

* Párhuzamos gazdálkodás szabályai: nem jelölhető, ha konvencionálisban azonos faj van (kivételek!)

Átállási időszak **lerövidítése** (korosbítás)!

Ellenőrzési tapasztalatok – adminisztrációs problémák

- nem az szerződik, aki a támogatást igényli (MVH, Földhivatal);
- a kötelező nyilvántartások (GN, készlet-nyilvántartás) nem naprakészek;
- bejövő és kimenő bizonylatok, tanúsítványok hiánya vagy jelölési hiányosságok (ellenőrző szervezet neve, kódja, EU bio logó);
- az előírt hiánypótlások elmulasztása.

Ellenőrzési tapasztalatok – a növénytermesztés gyakorlata

- Szokványos, csávázatlan vetőmag felhasználás előzetes engedély nélkül!
- Felhasználható készítmények: 889/2008/EK rendelet mellékletei, Alapfeltételrendszer, Biokontroll pozitív lista!
- Párhuzamos gazdálkodás: azonos faj vagy nehezen megkülönböztethető fajta tilos (ellenőrzés, végtermék)!
- Trendek:
 - 2016/17: 2982 -> 3160 (+6%),
 - 2015/17: +70 000 ha (+65%, 177095 ha) +1750 partner (99%)
- 2015: 2333 ellenőrzés -> 803 figyelmeztetés (34%) + 87 szankció (4%)
- 2017: 4228 ellenőrzés -> 1762 figyelmeztetés (42%) + 291+1 szankció (7%)

Ellenőrzési és nyilvántartási díjak

- Szántóföldi növények: 3300 Ft/ha
- Szőlő, gyümölcs, zöldség, gyógynövény: 5800 Ft/ha – termő ültetvényeknél
- Nem termő ültetvények: 3300 Ft/ha
- Szálaskarmány és zöldtrágya növények: 2200 Ft/ha
- Telepített gyepek: 290 Ft/ha
- Ósgyepek vagy 5 évnél régebben telepített gyepek: 220 Ft/ha
- Ugaroltatott területek (zöld vagy barna ugar): 1020 Ft/ha
- Üvegház, fólia (termesztő felület): 34 Ft/m²
- Állattartás (Ft/sz.á.): 1540 / 2400 (0,4-2 / <>0,4-2)

Minimál díj:

85 500 Ft ellenőrzési és nyilvántartási díj + 3 000 Ft kockázatelemzési díj

Kalkuláció a támogatásra:

10 ha szántó 2 év átállási támogatása 1.524.600,- Ft + 3 év fenntartási támogatása 1.625.400,- Ft így az ÖKO támogatás 5 évre 3.150.000,- Ft.

10 ha szántó ellenőrzési díja 5 évre 295 000 Ft (minimál díjjal kalkulálva).

A különbség: **2 855 000 Ft.**

(+) SAPS, piaci felár; (-) terméskiesés, többlet adminisztráció!

Tanácsadás?

- Az ellenőrzés során az ellenőr nem adhat szakmai, gyakorlati jellegű tanácsot, de az Alap-feltételrendszer értelmezéséhez útmutatást igen, illetve elmondhatja, hogy hasonló esetben mások hogyan járnak el szabályosan (név nélkül)...
- Tapasztalatcsere (Magyar Biokultúra Szövetség nyilvános termelői listája)
<http://www.biokultura.org/okotermelo>)
- Tájékoztató (pl. a [NAK által 2015-ben kiadott gazdálkodói kézikönyvek](#))

Köszönöm figyelmüket!

További részletek a Biokontroll honlapján
az **ökotámogatás** menüpontban!

Elérhetőségeink:

e-mail: info@biokontroll.hu

székhely: 1112 Budapest, Oroszvég lejtő 16.

postacím: 1535 Budapest, Pf. 800

telefonszámok: (06 1) 336 11 66

Honlap: www.biokontroll.hu